

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 31 grudnia 1961 r.

w sprawie państwowej pomocy kredytowej dla wsi.

Na podstawie § 1 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Finansów i zmiany zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. z 1950 r. Nr 22, poz. 188 oraz z 1951 r. Nr 25, poz. 185 i Nr 51, poz. 364), § 10 ust. 2 uchwały nr 1022 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1955 r. w sprawie wykorzystania miejscowych materiałów i surowców budowlanych (Monitor Polski z 1956 r. Nr 4, poz. 29) oraz § 6 uchwały nr 110 Rady Ministrów z dnia 25 marca 1957 r. w sprawie zapewnienia środków do rozwoju spółdzielczości produkcyjnej (Monitor Polski z 1957 r. Nr 28, poz. 189 i z 1958 r. Nr 59, poz. 331) zarządza się, co następuje:

I. Zasady ogólne.

§ 1. 1. Państwowa pomoc kredytowa jest udzielana w formie kredytów inwestycyjnych i obrotowych.

2. Kredyty inwestycyjne są przeznaczone w szczególności:

- 1) na budowę, odbudowę, adaptację oraz remonty budynków i urządzeń gospodarczych, silosów, suszarni, szklarni i cieplarni, przechowalni owoców oraz budynków mieszkalnych,
- 2) na zakup maszyn, ciągników, przyczep, większych narzędzi rolniczych, silników, wozów,

- 3) na zagospodarowanie łąk i pastwisk, zakładanie upraw specjalnych (np. chmielu), sadów, szkólek itp.,
- 4) na zakup inwentarza zarodowego i bydła użytkowego oraz na hodowlę drobiu,
- 5) na inne cele gospodarcze, jak zakładanie pasiek, budowa i zagospodarowanie stawów, budowa urządzeń do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę itp.

3. Kredyty obrotowe są przeznaczone na potrzeby związane z bieżącą produkcją roślinną i zwierzęcą, w szczególności na zakup nawozów sztucznych, wapna nawozowego, torfu dla celów nawożenia, kwalifikowanych nasion i sadześniaków, środków ochrony roślin, pasz, trzody chlewnej oraz bydła na opas.

4. W ramach kredytów określonych w ust. 2 i 3 udzielane są również kredyty na cele związane z kontraktacją produkcji roślinnej i zwierzęcej.

§ 2. Kredyty, o których mowa w § 1, powinny być udzielane przede wszystkim w tych rejonach, w których zastosowanie pomocy kredytowej zapewni znaczny wzrost wydajności produkcyjnej oraz w rejonach słabo zagospodarowanych, a posiadających warunki do wydatnego zwiększenia produkcji.

§ 3. 1. Pomoc kredytowa powinna przyczyniać się do realizacji terenowych planów gospodarczych, a podział kredytów na rejony powinien opierać się na wytycznych wydawanych przez prezydium rad narodowych stopnia wojewódzkiego na podstawie art. 17 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. Nr 5, poz. 16).

2. Na podstawie wytycznych, o których mowa w ust. 1, Bank Rolny po uzgodnieniu z właściwymi organami administracji prezydiów rad narodowych opracowuje dla każdego województwa i powiatu roczne programy racjonalnego wykorzystania pomocy kredytowej. Programy te powinny być opracowywane z uwzględnieniem planów gromadzenia Funduszu Rozwoju Rolnictwa i wykorzystania środków tego Funduszu przez kółka rolnicze oraz innych form pomocy finansowej dla wsi.

§ 4. 1. Kredyt powinien stanowić uzupełnienie środków własnych kredytobiorcy i może być udzielony, jeżeli istnieje zabezpieczenie jego spłaty.

2. Wysokość kredytu powinna być zależna od kosztu nakładów, na które przeznaczono kredyt, zasobu środków własnych kredytobiorcy i możliwości spłaty kredytu.

§ 5. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji pomocy kredytowej podział kredytów powinien być dokonywany z uwzględnieniem możliwości zaopatrzenia materiałowego.

§ 6. 1. Wysokość kredytu dla poszczególnych województw ustala Ministerstwo Finansów na wniosek Ministerstwa Rolnictwa uzgodniony z Ministerstwem Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz zainteresowanymi centralnymi organizacjami spółdzielczymi i społecznymi.

2. Podziału kredytu na powiaty dokonują oddziały wojewódzkie Banku Rolnego w porozumieniu z wydziałami rolnictwa i leśnictwa oraz budownictwa i innymi zainteresowanymi organami administracji prezydiów wojewódzkich rad narodowych, po uzgodnieniu z wojewódzkimi związkami kółek rolniczych, wojewódzkimi związkami spółdzielni produkcyjnych i oddziałami Związku Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych.

3. Wysokość kredytu dla poszczególnych spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych ustalają oddziały powiatowe (placówki) Banku Rolnego w porozumieniu z właściwymi organami administracji prezydiów powiatowych rad narodowych — po uzgodnieniu z powiatowymi związkami kółek rolniczych oraz spółdzielniami oszczędnościowo-pożyczkowymi.

§ 7. 1. Bank Rolny udziela spółdzielniom oszczędnościowo-pożyczkowym kredytu refinansowego na prowadzenie działalności kredytowej, objętej planem kredytowym Państwa.

2. Kredyt refinansowy stanowi uzupełnienie własnych środków spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych przeznaczonych na prowadzenie statutowej działalności pożyczkowej, zgodnie z wytycznymi Związku Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych, wydanymi w uzgodnieniu z Ministerstwem Finansów.

3. Bank Rolny sprawuje kontrolę spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych w zakresie udzielanego kredytu refinansowego.

§ 8. 1. Bank Rolny udziela bezpośrednio kredytów spółdzielniom produkcyjnym, kółkom rolniczym, spółdzielniom organizowanym przez kółka rolnicze oraz ich związki, organizacjom społecznym podlegającym nadzorowi Ministra Rolnictwa lub Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz niepaństwowym instytucjom, zakładom wychowawczym, domom rencistów itp. Bank Rolny udziela również bezpośrednio kredytów ludności wiejskiej na nakłady o charakterze podstawowym, w szczególności na nowe budownictwo, odbudowę i większe remonty, oraz kredytów na akcje specjalne (np. zakup inwentarza zarodowego).

2. Spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe udzielają ludności wiejskiej:

- 1) kredytów obrotowych oraz inwestycyjnych, z wyjątkiem kredytów zastrzeżonych do bezpośredniej obsługi przez Bank Rolny (ust. 1),
- 2) kredytów na zakup artykułów objętych ratalną sprzedażą.

3. Zasady, tryb i warunki udzielania kredytów na zakup artykułów objętych ratalną sprzedażą regulują odrębne przepisy.

§ 9. Bank Rolny koordynuje całokształt pomocy kredytowej dla wsi.

II. Kredyty dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

§ 10. 1. Rolniczym spółdzielniom produkcyjnym Bank Rolny udziela oprócz kredytów wymienionych w § 1 również kredytów na następujące cele:

- 1) na budowę, rozbudowę zakładów przetwórstwa rolnego oraz innych zakładów produkcji ubocznej,
- 2) na budownictwo przyzagrodowe dla członków spółdzielni,
- 3) na zagospodarowanie odłogów, użytków zielonych i łąk górskich,
- 4) na pomeliorycyjne zagospodarowanie łąk i pastwisk,
- 5) na inne uzasadnione nakłady związane z działalnością statutową.

2. Spółdzielniom nowo zorganizowanym (w pierwszym roku gospodarki zespołowej) kredyty inwestycyjne mogą być udzielane także na zakup inwentarza martwego nie zaliczonego do środków trwałych.

§ 11. 1. Kredyty na budowę i rozbudowę małych zakładów przetwórstwa rolnego i innych zakładów produkcji ubocznej (§ 10 ust. 1 pkt 1) mogą być udzielane spółdzielniom, jeżeli:

- 1) spółdzielnia posiada nadwyżkę siły roboczej i nie wykorzystane zasoby surowca oraz możliwości jego eksploatacji lub przerobu bez zatrudnienia sił najemnych (z wyjątkiem specjalistów),
- 2) produkcja uboczna nie spowoduje zaniedbania produkcji rolnej.

2. Kredyty na budownictwo przyzagrodowe dla członków spółdzielni (§ 10 ust. 1 pkt 2) mogą być udzielane spółdzielniom, które prowadzą gospodarkę na gruntach stanowiących wkłady członków i prowadzą zespółową hodowlę przynajmniej jednego z trzech gatunków zwierząt (bydło, trzoda chlewna, owce) oraz jeśli członkowie ci dopełniają warunków statutowych spółdzielni. Kredyty na budownictwo dla członków spółdzielni mogą być udzielane na budowę obiektów przystosowanych do potrzeb działki przyzagrodowej.

§ 12. 1. Kredyty inwestycyjne mogą być udzielane wówczas, gdy spółdzielnia dokona obowiązujących odpisów na amortyzację i fundusz inwestycyjny oraz przeznaczy na sfinansowanie inwestycji środki własne (pieniężne, materiałowe, robocizna, transport itp.) w wysokości co najmniej 15%, a przy budownictwie dla członków — co najmniej 30% ogólnego kosztu nakładów.

2. Spółdzielniom produkcyjnym w pierwszych latach zespółowej gospodarki, spółdzielniom, w których następuje szczególnie duża koncentracja nakładów inwestycyjnych, oraz w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach kredyt może być udzielony przy obniżeniu udziału środków własnych, o których mowa w ust. 1.

§ 13. Wysokość kredytów, cele i warunki kredytowania powinny być uzależnione od stopnia uspołecznienia produkcji, uzyskiwanych wyników ekonomicznych oraz przestrzegania zasad statutowych przez spółdzielnię.

III. Kredyty dla kółek rolniczych i zrzeszeń chłopskich.

§ 14. Kółka rolnicze mogą korzystać z kredytów na nakłady związane z prowadzoną przez nie statutową działalnością gospodarczą.

§ 15. 1. Kółka rolnicze mogą otrzymywać kredyty inwestycyjne na nakłady, których nie finansuje się z Funduszu Rozwoju Rolnictwa, oraz na nakłady dokonywane z tego Funduszu, jeżeli środki Funduszu i środki własne kółek nie wystarczają na pełne sfinansowanie nakładów.

2. Kółka rolnicze mogą otrzymywać kredyty obrotowe na finansowanie nakładów produkcyjnych.

3. Kółka rolnicze mogą korzystać ponadto z kredytów specjalnych na poczet przyszłych wpływów z Funduszu Rozwoju Rolnictwa.

§ 16. 1. Z kredytów inwestycyjnych i obrotowych mogą również korzystać spółdzielnie organizowane przez kółka rolnicze i ich związki, zrzeszenia branżowe oraz zespoły chłopskie podejmujące działalność gospodarczą związaną z potrzebami wsi.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, jeżeli są powiązane organizacyjnie z kółkami rolniczymi, mają pierwszeństwo w otrzymaniu kredytów.

3. Do jednostek, o których mowa w ust. 1, mają zastosowanie przepisy o kredytowaniu kółek rolniczych, z wyjątkiem przepisu § 15 ust. 3.

IV. Kredyty dla ludności wiejskiej.

§ 17. Z pomocy kredytowej mogą korzystać:

- 1) rolnicy gospodarujący indywidualnie,
- 2) członkowie spółdzielni produkcyjnych,
- 3) rzemieślnicy wiejscy,
- 4) pracownicy służby rolnej, nauczyciele, pracownicy służby zdrowia i weterynarii oraz pracownicy innych instytucji i organizacji zamieszkali stale na wsi lub tam wykonujący swój zawód.

§ 18. Pomocy kredytowej należy udzielać osobom, które wywiązują się z obowiązkowych dostaw, zobowiązań podatkowych i kredytowych oraz innych świadczeń wobec Państwa. Osobie posiadającej zaległości wobec Państwa pomoc kredytowa może być udzielona, jeżeli zaległości te spłaca lub spłata zaległości została jej odroczone.

§ 19. Kredyty inwestycyjne na budownictwo powinny być udzielane głównie na budowę i remonty budynków gospodarczych, jak obory, chlewnie, owczarnie, kurniki, szklarnie i cieplarnie, oraz takich urządzeń, jak silosy, gnojownie itd.

§ 20. Przy udzielaniu kredytów na budownictwo należy uwzględnić plany zagospodarowania przestrzennego wsi (o ile plany takie zostały już sporządzone) oraz wymagać stosowania przez kredytobiorców materiałów budowlanych oraz rozwiązań konstrukcyjnych, zapewniających postęp techniczny i bezpieczeństwo przeciwpożarowe; należy również brać pod uwagę wysokość kwot uzyskanych z funduszy prewencyjnych oraz z odszkodowań Państwowego Zakładu Ubezpieczeń, z których korzysta kredytobiorca, jak również przyznane ulgi podatkowe i inwestycyjne.

§ 21. Przy udzielaniu kredytów inwestycyjnych na zakup bydła należy mieć na względzie poprawę stanu hodowli przez zakup bydła młodego i dobrej jakości oraz popierać zorganizowane akcje zakupu bydła.

§ 22. Zasady i tryb udzielania kredytów na zakup inwentarza zarodowego regulują odrębne przepisy.

§ 23. Kredytowanie zakupu koni powinno ulegać odpowiedniemu ograniczeniu w miarę postępu mechanizacji prac w rolnictwie. Kredyty na ten cel w zasadzie nie powinny być udzielane w tych miejscowościach, w których kółka rolnicze posiadają dostosowaną do obsługi wsi ilość ciągników wraz z kompletami maszyn rolniczych.

§ 24. Przy udzielaniu kredytów na mechanizację należy uwzględnić w szczególności zakup mniejszych maszyn rolniczych, z których rolnicy nie mogą korzystać w kółkach rolniczych.

§ 25. 1. Przy udzielaniu kredytów dla ludności wiejskiej należy przyznawać pierwszeństwo:

- 1) rolnikom zajmującym się wyłącznie prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- 2) rolnikom posiadającym gospodarstwa z reformy rolnej oraz tym, których gospodarstwa mają warunki do podniesienia produkcji, a których stan wymaga pomocy kredytowej,
- 3) rolnikom zakładającym nowe gospodarstwa, zwłaszcza młodym małżeństwom,
- 4) rolnikom, posiadaczom gospodarstw, których stan uległ pogorszeniu z przyczyn niezależnych od rolnika, jeżeli udzielenie kredytu zapewni rozwój gospodarstwa i możliwość spłaty kredytu,
- 5) rolnikom stosującym w budownictwie zatwierdzone projekty typowe.

2. Rolnikom zakładającym nowe gospodarstwa na terenie ziem zachodnich oraz gromad i miejscowości na terenie województwa rzeszowskiego, określonych w § 1 ust. 2 zarządzenia Ministra Finansów z dnia 6 maja 1960 r. w sprawie ulg w podatku gruntowym oraz w spłaceniu należności Państwowego Funduszu Ziemi z tytułu inwestycji dokonywanych w gospodarstwach rolnych położonych na niektórych obszarach kraju (Monitor Polski z 1960 r. Nr 44, poz. 212 oraz z 1961 r. Nr 66, poz. 284), można udzielać kredytów inwestycyjnych i obrotowych w znacznie większym rozmiarze, pozwalającym na wyposażenie gospodarstwa w budynki i inwentarz.

3. W szczególnych przypadkach rolnicy, o których mowa w ust. 2, a zwłaszcza młode małżeństwa, mogą korzystać z kredytu, choćby nie posiadali środków własnych.

4. W wyjątkowych przypadkach klęsk lub innych przyczyn niezależnych od rolnika można udzielać kredytu posiadaczom gospodarstw, które w normalnych warunkach zapewniłyby posiadaczowi możliwość zgromadzenia środków własnych, wystarczających na inwestycje i inne nakłady; w tych przypadkach należy udzielać kredytu na okres spłaty krótszy, niż to wynika z dalszych przepisów niniejszego zarządzenia — stosownie do dochodowości gospodarstw.

§ 26. 1. Kredytów na ogrodnictwo, warzywnictwo i sadownictwo należy udzielać przede wszystkim na terenach, na których nie ma w tym zakresie dostatecznie rozwiniętej gospodarki państwowej ani spółdzielczej, a zwłaszcza na terenie ziem zachodnich i w rejonach wymagających szybkiego rozwoju lub podjęcia tej produkcji oraz w okolicach ośrodków turystycznych, czasowych i sanatoryjnych.

2. Kredyt powinien być udzielany przede wszystkim na zakładanie nowych sadów, budowę i remont cieplarni, szklarni itp. urządzeń.

3. Wysokość i okresy spłaty kredytów udzielanych na ogrodnictwo powinny być dostosowane do dochodowości gospodarstw.

§ 27. 1. Członkom rolniczych spółdzielni produkcyjnych mogą być udzielane kredyty na cele związane z potrzebami działki przyzagrodowej oraz na budownictwo.

2. Udzielanie kredytów inwestycyjnych członkom spółdzielni należy uzależniać od stopnia udziału członka w pracach zespołowych i od wywiązywania się z obowiązków statutowych. Wysokość kredytu nie może przekraczać potrzeb gospodarki przyzagrodowej.

3. Członkom nowo zorganizowanych spółdzielni, podejmujących działalność gospodarczą na gruntach przejętych od Państwa, spółdzielni zrzeszających robotników rolnych, chłopów bezrolnych i przesiedleńców oraz spółdzielni zrzeszających właścicieli gospodarstw słabszych ekonomicznie — mogą być udzielane kredyty na wniesienie udziałów i wkładów do spółdzielni w celu powiększenia funduszy spółdzielni przeznaczonych na działalność inwestycyjną.

§ 28. Rzemieślnicy wiejscy mogą korzystać z kredytów, w szczególności na budowę, rozbudowę lub remont warsztatów, na budowę lub remont budynków gospodarczych, na zakup urządzeń i surowca do produkcji, przy czym pierwszeństwo w otrzymaniu kredytów mają rzemieślnicy, którzy świadczą usługi na rzecz produkcji rolnej.

§ 29. Członkom kółek rolniczych mogą być udzielane kredyty obrotowe na wniesienie wkładu do kółka rolniczego, obowiązującego przy zakupie ciągników i maszyn rolniczych ze środków Funduszu Rozwoju Rolnictwa, oraz na opłacanie należności za wykonywane przez kółka rolnicze usługi.

§ 30. Warunki i tryb udzielania kredytów na budownictwo mieszkaniowe pracownikom służby rolnej, nauczycielom, pracownikom służby zdrowia i weterynarii oraz pracownikom innych instytucji i organizacji zamieszkałym stałe na wsi lub tam wykonującym swój zawód regulują odrębne przepisy.

§ 31. Ludności nierolniczej posiadającej warunki do prowadzenia niektórych rodzajów produkcji rolnej (hodowla drobiu, pszczoł itp.) zamieszkałej na wsi i w obrębie miast mogą być udzielane kredyty na cele związane z tą produkcją.

§ 32. Organizacjom i instytucjom społecznym, podlegającym nadzorowi Ministra Rolnictwa oraz Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, oraz niepaństwowym zakładom wychowawczym, domom rencistów itp. mogą być udzielane kredyty na cele związane z produkcją rolną.

V. Warunki spłaty kredytów.

§ 33. Bank Rolny i spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe ustalają okresy spłaty kredytu zależnie od przeznaczenia kredytu, cyklu produkcji, której kredyt dotyczy, wysokości środków własnych kredytobiorcy i jego możliwości płatniczych.

§ 34. 1. Okres spłaty kredytów obrotowych w zasadzie nie powinien przekraczać 18 miesięcy.

2. Okres spłaty kredytów obrotowych na niektóre cele związane z dłuższym cyklem produkcyjnym (np. na produkcję nasienną, na zakup wapna nawozowego) może być odpowiednio dłuższy.

3. Rolniczym spółdzielniom produkcyjnym, zorganizowanym przez rolników małorolnych i bezrolnych, które przejmują do zagospodarowania grunty od Państwa lub inne grunty, mogą być udzielane w pierwszych latach ich zespołowej działalności kredyty obrotowe na okres do 4 lat, w tym karencja do 2 lat, na zakup torfu i wapna nawozowego, rozwój bazy paszowej (zakup nasion, zagospodarowanie użytków zielonych itp.), na zakup materiału siewnego, zakup pasz dla młodego bydła.

4. Warunki spłaty kredytów, o których mowa w ust. 3, mogą być stosowane również do kółek rolniczych przejmujących do zagospodarowania grunty od Państwa lub inne grunty.

§ 35. Kredyty inwestycyjne mogą być udzielane na następujące okresy spłaty:

- 1) rolniczym spółdzielniom produkcyjnym — do lat 36, w tym karencja do 6 lat; maksymalny okres spłaty może być stosowany tylko wówczas, gdy przeważająca część programu inwestycyjnego, będącego podstawą udzielania kredytu, stanowi nowe budownictwo dużych budynków gospodarczych,
- 2) kółkom rolniczym i innym organizacjom działającym na wsi oraz ludności wiejskiej:
 - a) na budownictwo — do lat 20, w tym karencja do 2 lat,
 - b) na inne cele — do lat 8, w tym karencja do 1 roku; dla kredytów na sadownictwo karencja może być dłuższa,
- 3) rolnikom, o których mowa w § 25 ust. 2 — do lat 40, w tym karencja do 5 lat,
- 4) ludności wiejskiej na zespołową odbudowę lub zabudowę wsi zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego wsi oraz na budownictwo przykładowe — do lat 30, w tym karencja do 4 lat,
- 5) członkom nowo zorganizowanych spółdzielni, o których mowa w § 27 ust. 3 — na okres do lat 8, w tym karencja do 2 lat.

§ 36. 1. Kredyty dla kółek rolniczych udzielane na poczet środków z Funduszu Rozwoju Rolnictwa (§ 15) powinny być spłacane bieżąco, w miarę wpływów na ten Fundusz.

2. Kredyty inwestycyjne powinny być spłacane:

- 1) przez spółdzielnie produkcyjne — w ratach rocznych,
- 2) przez kółka rolnicze i inne organizacje działające na wsi oraz przez ludność wiejską — w ratach półrocznych.

3. W miarę potrzeby mogą być przez banki stosowane inne okresy spłaty kredytów, nie dłuższe jednak niż jeden rok.

§ 37. W razie zużycia kredytu niezgodnie z przeznaczeniem pobrana suma podlega natychmiastowemu zwrotowi wraz z odsetkami i innymi należnościami.

§ 38. Wysokość odsetek od kredytów regulują odrębne przepisy.

VI. Formy zabezpieczenia kredytów i kontrola bankowa.

§ 39. 1. Osoby prawne (rolnicze spółdzielnie produkcyjne, kółka rolnicze, organizacje rolnicze posiadające osobowość prawną) składają na zabezpieczenie kredytów w Banku Rolnym skrypty dłużne, podpisane przez uprawnionych członków zarządu.

2. W odniesieniu do kredytobiorców wymienionych w ust. 1 mogą być stosowane przez Bank Rolny inne przewidziane prawem formy zabezpieczenia kredytów.

3. Naczelny Dyrektor Banku Rolnego może zwolnić kółka rolnicze i powiatowe związki kółek rolniczych od składania skryptów dłużnych na zabezpieczenie kredytów udzielanych na poczet środków z Funduszu Rozwoju Rolnictwa.

§ 40. 1. Przy udzielaniu kredytów ludności wiejskiej obowiązują następujące formy zabezpieczenia kredytu:

- 1) kredyt udzielony przez Bank Rolny powinien być zabezpieczony skryptem dłużnym podpisanym przez kredytobiorcę i jego współmałżonka, a w razie braku współmałżonka — przez pełnoletniego członka rodziny, jako solidarnego poręczyciela,
- 2) kredyt udzielony przez spółdzielnię oszczędnościowo-pożyczkową powinien być zabezpieczony skryptem dłużnym podpisanym przez kredytobiorcę,
- 3) w razie potrzeby mogą być przez banki stosowane inne formy zabezpieczenia, jak:
 - a) poręczenie jednej lub dwóch osób majątkowo odpowiedzialnych,
 - b) hipoteka,
 - c) cesja należności, np. z tytułu dostaw obowiązkowych lub kontraktowanych,
 - d) poręczenie instytucji kontraktującej lub innej instytucji.

2. Kredyty inwestycyjne na budownictwo powinny być zabezpieczone w zasadzie hipoteką.

§ 41. 1. Bank Rolny i spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe sprawują kontrolę celowego zużycia kredytów i stosują w razie niedotrzymania warunków kredytu rygory

polegające na ograniczeniu lub wstrzymaniu kredytowania, żądaniu przedterminowej spłaty części lub całości kredytu.

2. Rygory, o których mowa w ust. 1, powinny być zastrzeżone przy udzielaniu kredytu.

VII. Tryb przyznawania i wypłacania kredytów.

§ 42. Decyzje o przyznawaniu kredytów podejmują oddziały powiatowe (placówki) Banku Rolnego i spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe na podstawie wniosków kredytobiorców.

§ 43. 1. Wypłata kredytu przeznaczonego na dokonywanie zakupów w placówkach handlu uspołecznionego powinna być przez powiatowe oddziały (placówki) Banku Rolnego i spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe dokonywana w drodze przelewów na rachunek dostawcy.

2. Kredyty na budownictwo i inne kredyty inwestycyjne powinny być wypłacane zaliczkowo w miarę postępu robót lub dokonywania zakupów.

VIII. Przepisy końcowe.

§ 44. 1. Oddziały (placówki) Banku Rolnego obowiązane są do składania prezydiom rad narodowych stopnia wojewódzkiego i powiatowego okresowych sprawozdań o przebiegu kredytowania wsi.

2. Na żądanie prezydiów gromadzkich rad narodowych oddziały powiatowe (placówki) Banku Rolnego i spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe obowiązane są składać tym prezydiom sprawozdania o przebiegu kredytowania na terenie gromad.

§ 45. Bank Rolny może w uzasadnionych przypadkach na wniosek kredytobiorcy zastosować warunki spłaty określone w §§ 33—36 do kredytów udzielonych przed wejściem w życie niniejszego zarządzenia, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 46. Naczelny Dyrektor Banku Rolnego i Zarząd Związku Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych w porozumieniu z Bankiem Rolnym wydadzą szczegółowe instrukcje w sprawach uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

§ 47. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 22 maja 1957 r. w sprawie udzielania pomocy kredytowej Państwa na rozwój produkcji rolnej i rzemiosła wiejskiego (Monitor Polski Nr 48, poz. 298).

§ 48. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *J. Albrecht*